

FISA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihologie Aplicată
1.4 Domeniul de studii	Psihologie
1.5 Ciclul de studii	Ciclul I. Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Psihologie – în limba maghiară Psiholog/Cod calificare: L060080010

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Psihopedagogia deficienților de intelect						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Farcas Susana						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Farcas Susana						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	IV	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					14 ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					4
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					3
Tutoriat					1
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	14				
3.8 Total ore pe semestru	70				
3.9 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Sala de curs, instrumente audio-vizuale
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Sala de seminar, instrumente audio-vizuale

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluare complexă (psihosocio-pedagogică) a persoanelor cu deficiență intelectuală • Intervenția psihopedagogică specifică (compensare – recuperare – terapie) pentru persoanele cu deficiență intelectuală • Autoevaluare continuă, perfecționarea profesională și dezvoltarea carierei
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională fundamentate pe opțiuni valorice explicite în relație cu drepturile și demnitatea persoanelor cu deficiență intelectuală • Colaborarea eficientă în echipele profesionale interdisciplinare (munca în echipă) pentru aplicarea eficientă a proiectelor și programelor educaționale • Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea formării și dezvoltării profesionale continue

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională • Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului • Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea factorilor care contribuie la dezvoltarea deficienței intelectuale, factori de risc, factori de protecție • Selectarea și utilizarea adecvată a instrumentelor și metodelor de cunoaștere alese pe baza trăsăturilor de bază ale dezvoltării persoanelor cu deficiență intelectuală • Elaborarea și aplicarea adecvată a unor metode de evaluare psihopedagogică adaptate nevoilor persoanelor cu deficiență intelectuală • Analiza comparativă a principalelor modalități și instrumente de diagnoză a persoanelor cu deficiență intelectuală, a principiilor de aplicare și utilizarea adecvată a acestora în diverse situații de evaluare a copiilor, tinerilor • Evaluarea critică și constructivă a metodelor de psihodiagnoză pentru selectarea eficientă a metodelor de evaluare în funcție de factorii contextuali, de mediu, de tipul și gravitatea deficienței, precum și a rezultatelor evaluării psihopedagogice. • Interpretarea adecvată a cunoștințelor teoretice în vederea elaborării unor programe intervenție psihopedagogică adaptate tipului și gradului deficienței

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Scurt istoric. De la noțiunea de oligofrenie la deficiența de intelect	Prelegere	
2. Criterii de clasificare a deficienței de intelect: pe baza severității simptomelor, patologiei, nevoilor de suport și educabilității	Expunere	
3. Criterii de diagnostic pentru deficiența de intelect, diagnostic diferențial	Prelegere, prezentare powerpoint	
4. Cauzele deficienței de intelect: Anomalii cromozomiale. Enzimopatii și deficiența de intelect	Prezentare powerpoint	
5. Cauzele deficienței de intelect: Embriopatii - rubeola, citomegalie congenitală, hidrocefalie	Prezentare powerpoint	
6. Cauzele deficienței de intelect în stadiul fetal: fetopatii - boli infecțioase și bacteriale (listerioza), infecții virale (cmv, varicella zoster, herpes), toxoplasmoza, otrăviri, cauze imunobiologice (toxemie)	Prezentare powerpoint	
7. Cauzele deficienței de intelect: naștere prematură, greutate mică, boli inflamatorii ale sistemului nervos central: encefalită și meningită	Prezentare powerpoint	
8. Tulburări de dezvoltare pervazivă. Tulburarea spectrului autist și sindromul Rett	Prezentare powerpoint	
9. Semnele timpurii ale deficienței de intelect. Caracteristicile dezvoltării deficienților de intelect. Dezvoltarea corporală și a motricității la copiii cu deficiență de intelect	Prezentare powerpoint	
10. Dezvoltarea cognitivă a persoanelor cu deficiență de intelect: Caracteristicile senzației și percepției, atenției, memoriei și a gândirii	Prezentare powerpoint	
11. Dezvoltarea comunicării și a vorbirii a persoanelor cu deficiență de intelect, tulburări de vorbire asociate	Prezentare powerpoint	
12. Dezvoltarea emoțională și socială, socializarea și dezvoltarea personalității persoanelor care trăiesc cu deficiență de intelect	Prezentare powerpoint	
13. Dezvoltarea adolescenților cu deficiență de intelect: sexualitate, educație sexuală	Prelegere, prezentare powerpoint	
14. Comportamentul persoanelor cu deficiență de intelect: trăsături autistice, agresivitate, comportament problematic	Prelegere, prezentare powerpoint	

Bibliografie

- American Psychiatric Association – APA. (2013). *DSM referenția-kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz*. Oriold és Társai, Bp., 77-83.
- Balázs A. (2000). Az autista gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Ilyés S. (szerk.). *Gyógypedagógiai alapismeretek*. ELTE, BGGYFK, Bp. 629-654
- Buday J. (1998). Tanulásban akadályozott gyermekek érzékszervi és mozgásszervi vizsgálata. *GYOSZE* 26/2, 70–79.
- Buday J. (2007). *Értelmi fogyatékos gyermekek testi fejlődése / Body Development of Mentally Retarded children*. Proceedings of the Conference of Tiszaföldvár/Homok. Satellite of the 15th Congress of EAA, 4-6 of September, 2006. MAGYE, Budapest.
- Buday J., Márialigeti I. (2010). Tanulásban akadályozott tanulók komplex vizsgálata. *GYOSZE*, 2, 136-144.

- Forrai J. (2003). *Értelmi sérültek érzelmi, szexuális élete és nevelése*. Szex Edukációs Alapítvány, Bp.
- Göllesz V.(1992). *Gyógypedagógiai kórtan*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Hatos Gy. (2000). Az értelmileg akadályozott gyermek az óvodában és az iskolában. In: Ilyés S. (szerk.). *Gyógypedagógiai alapismeretek*. ELTE, BGGYFK, Bp.409-428.
- Hatos Gy. (2008). *Az értelmi akadályozottsággal élő emberek: nevelésük és életük*. APC stúdió, Gyula.
- Kiss Sz.(2002). A Down-szindróma genetikai természete. *EPSZ*, III/2,225-233
- Kiss Sz.(2003). Az autizmus neurobiológiai és genetikai háttere. *EPSZ*, IV/3, 271-287
- Kiss Sz.(2008). *Genetikai kérdések a gyógypedagógiában*. Presa Universitara Cluj
- Lányiné Engelmayer Á.(2017). *Intellektuális képességzavar és pszichés fejlődés*. Második, átdolgozott és kibővített kiadás. Medicina Kiadó Zrt., Bp.
- Peeters, T.(2007). *Autizmus. Az elmélettől a gyakorlatig*. Kapocs, Autizmus Alapítvány Könyvkiadója, Bp.
- Radványi K. és Pléh Cs. (2002). Középsúlyos értelmi fogyatékos, iskoláskorú gyermekek beszédének néhány nyelvtani jellemzője. *Pszichológia*, 22, 3, 245-254.
- Radványi K.(1994). *Az értelmi akadályozottak kommunikációja*. Szöveggyűjtemény. BGGYTF, Budapest
- Stefanik K., Györi M., Kanizsai-Nagy I., Sajó E., Várnai Zs., Balázs A. (2007). Az autizmuspektrumzavarok diagnózisa a klinikumban és a kutatásban: az ADI-R és az ADOS eljárások magyar adaptációjának részeredményei. In: Racsmány M. (2007). *A fejlődés zavarai és vizsgálmódszerei*. Akadémiai Kiadó, Bp.
- Zechmeister A (2016). Szexuális nevelés gyakorlata értelmileg akadályozott tanulók körében. *GYOSZE*, 3., 78–86.
- Zolnai E. (2001). *Felnőttek, mert felnőttek – Értelmileg sérült felnőttek szexuálpedagógiai támogatása*. Kézen Fogva Alapítvány, Budapest

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Conceptul de retard mintal, deficiență intelectuală, dizabilitate intelectuală	Sinteza cunoștințelor	
2. Clasificarea persoanelor cu deficiență intelectuală pe baza criteriilor de severitate	Sinteza cunoștințelor	
3. Instrumente utilizate pentru diagnostic, teste de dezvoltare, chestionare	Clarificare conceptuală	
4. Anomaliile cromozomiale: sindromul Turner, sindromul Triple X, sindromul Klinefelter, sindromul XYY	Sinteza cunoștințelor	
5. Sindromul Down, sindromul Cornelia de Lange (Brachman de Lange), sindromul Prader-Willi	Test pentru evaluarea cunoștințelor	
6. Sindromul "Cri du chat", sindromul Fragile X, sindromul Williams	Sinteza cunoștințelor	
7. Efectele mediului asupra dezvoltării cognitive - abuzul și neglijarea copilului	Sinteza cunoștințelor	
8. Tulburarea spectrului autist	Test pentru evaluarea cunoștințelor	
9. Dezvoltarea motorie la sindromul Down	Sinteza cunoștințelor	
10. Analiza funcțiilor cognitive: A. Tulburare de integrare senzorială la deficienți intelectuali. B. Sindromul Down, sindromul Fragilis X și sindromul Williams. C. Capacitatea memoriei de lucru vizuo-spațial și a funcțiilor executive Analiza comparativă: pentru sindromul Down și sindromul Williams	Sinteza cunoștințelor	
11. Dezvoltarea și caracteristicile comunicării cu persoanele cu sindromul Down, sindromul Williams, tulburarea spectrului autist	Sinteza cunoștințelor	
12. Repere ale abilităților sociale și dezvoltarea abilităților adaptive la persoanele cu sindromul	Test pentru evaluarea cunoștințelor	

Down, sindromul Williams și sindromul Fragilis X		
13. Interesul sexual, oportunitățile și deciziile persoanelor cu deficiență intelectuală	Sinteza cunoștințelor	
14. Comportamentul problematic al persoanelor care trăiesc cu deficiență intelectuală (agresiune, auto-agresiune)	Sinteza cunoștințelor	

Bibliografie

- Agulo, I.R., Gonzalez, B.M. (2006). Factors influencing motor development in children with Down syndrome. *International Medical Journal on Down Syndrome*, 10, 2, 18-24.
- Belva, B.C., Matson, J.L., Sipes, M., Bamburg, J.W. (2012). An examination of specific communication deficits in adults with profound intellectual disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 33, 525-529.
- Belva, B.C., Matson, J.L. (2013). An examination of specific daily living skills in adults with profound intellectual disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 34, 596–604.
- Coppes-Hofman, M. C., Terband, H., Snik, A. F. M. & Maassen, B. A. M. (2017). Speech Characteristics and Intelligibility in Adults with Mild and Moderate Intellectual Disabilities. *Folia Phoniatrica et Logopaedica*, 68, 175-182.
- Costanzo, F., Varuzza, C., Menghini, D., Addona, F., Giancesini, T., Vicari, S. (2013). Executive functions in intellectual disabilities: A comparison between Williams syndrome and Down syndrome. *Research in Developmental Disabilities*, 34, 1770–1780.
- Deutsch C. K., Dube V. W., McIlvane J. W. (2008). Attention Deficits, Attention-Deficit Hyperactivity Disorder and Intellectual Disabilities. *Developmental Disabilities Research Reviews*, 14, 285–292.
- Djuric-Zdravkovic, A., Japundza-Milisavljevic, M., Macesic-Petrovic, D. (2010). Attention in children with intellectual disabilities. WCPCG-2010, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 5, 1601–1606.
- Engel-Yeger, B., Hardal-Nasser, R. & Gal, E. (2011). Sensory processing dysfunctions as expressed among children with different severities of intellectual developmental disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 32, 1773-1775.
- Godfrey, M., Lee, N.R. (2018). Memory profiles in Down syndrome across development: a review of memory abilities through the lifespan. *Journal of Neurodevelopmental Disorders*, 10, 5, 1-31. DOI 10.1186/s11689-017-9220-y
- Hartman, E., Houwen, S., Scherder, E. & Visscher, C. (2010). On the relationship between motor performance and executive functioning in children with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 54(5), 468-477.
- Lifshitz, H., Kilberg, E., Vakil, E. (2016). Working memory studies among individuals with intellectual disability: An integrative research review, *Research in Developmental Disabilities*, 59, 147–165.
- van der Putten, A. A. J., Bossink, L. W. M., Frans, N., Houwen, S., Vlaskamp, C. (2017). Motor activation in people with profound intellectual and multiple disabilities in daily practice, *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 42, 1, 1-11, DOI: 10.3109/13668250.2016.1181259.
- Witecy, B., Penke, M. (2017). Language comprehension in children, adolescents and adults with Down syndrome. *Research in Developmental Disabilities*, 62, 184-196.
- Vuijk, P. J., Hartman, E., Scherder, E., Visscher, C. (2010). Motor performance of children with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 54, 11, 955–965. doi: 10.1111/j.1365-2788.2010.01318.x.
- Zikl, P., Holoubková, N., Karásková, H., Veselíková, T.B. (2013). Gross Motor Skills of Children with Mild Intellectual Disabilities. WASET, *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*, 7 (10), 2789-2795.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și an **Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004**
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Examen scris	70%
	Test pentru evaluarea cunoștințelor		10%
10.5 Seminar/laborator	Participare activă		10%
	Întocmirea unei lucrări științifice		10%

10.6 Standard minim de performanță

În cazul în care la examenul complex de final de semestru studentul nu obține notă de trecere (5, 00), atunci examenul nu este promovat, nici dacă s-a achitat de sarcinile prevăzute la activitățile trecute la pct. 10.5.

Frecventarea orelor de curs este obligatorie în proporție de 85%, în caz contrar studentul de la învățământ cu frecvență nu se poate prezenta la examen. Absențele motivate și nemotivate de la activitățile de seminar și/sau lucrări practice nu pot depăși 15% din totalul prevăzut (3 din 14).

Predarea și prezentarea lucrării(lor) sunt obligatorii fiind precondiție de prezentare la examen.

Orice lucrare plagiată, copiată, identică, precum și orice inspirație, colaborare, copiere se consideră fraudă, caz în care persoana(ele) în cauză vor fi sancționate cu nota 1,00 (unu). Fraudarea examenelor se sancționează cu exmatricularea de la studii.

Sarcinile prevăzute în decursul semestrului nu se pot recupera/compensa în perioada sesiunilor de examene (normală, deschisă, restanță, lichidare).

Studentii care se înscriu în sesiuni ulterioare sesiunii normale (în sesiune deschisă, de restanță, de lichidare) trebuie să parcurgă și să satisfacă obligatoriu toate cerințele prevăzute în semestrul respectiv (prezență prevăzută la diferitele activități, examene parțiale, teme, proiecte etc.).

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

10.09.2019.

Lect. dr. Farcas Susana

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

11.09.2019.

Lect. dr. Batiz Enikő